

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022-2024

(skrajne daty)

Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Konteksty literatury polskiej XIX wieku
Kod przedmiotu*	IXB1/ 7
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Literatury i Kultury XIX Wieku oraz Badań Mitoznawczych
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	studia drugiego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok I, semestr 2
Rodzaj przedmiotu	przedmiot kierunkowy literaturoznawczy
Język wykładowy	polski
Koordinator	prof. dr hab. Marek Stanisz
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	prof. dr hab. Marek Stanisz, dr hab. prof. UR Kazimierz Maciąg, dr hab. prof. UR Mariusz Chrostek, dr Anna Dworak, dr Wojciech Maryjka

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2			30						3

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (zaliczenie z oceną)****2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

wiedza uzyskana podczas studiów licencjackich

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	pogłębienie wiedzy uzyskanej na poziomie licencjackim
C2	doskonalenie umiejętności samodzielnej analizy i interpretacji oraz krytycznego oceniania wybranych tekstów z zastosowaniem odpowiedniej terminologii teoretycznoliterackiej
C3	utrwalenie umiejętności sytuowania dziewiętnastowiecznych utworów literackich w różnych kontekstach kulturowych i tradycjach

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student/ka dysponuje wiedzą o literaturze i kulturze polskiej XIX; uwzględnia właściwe konteksty.	K_Wo9
EK_02	Student/ka dysponuje pogłębioną wiedzą o powiązaniach literatury polskiej XIX w. i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanej specjalności z historią, historią sztuki, filozofią oraz innymi kierunkami filologicznymi, a także naukami społecznymi, pozwalającą na integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin naukowych.	K_Wo8
EK_03	Student/ka samodzielnie zdobywa wiedzę i rozwija umiejętności badawcze w zakresie literatury polskiej XIX w. i kultury narodowej; w sposób świadomy rozwija własną karierę zawodową.	K_Uo3
EK_04	Student/ka scala wiedzę z zakresu literaturoznawstwa oraz nauk o kulturze i religii w nietypowych, a także skomplikowanych sytuacjach profesjonalnych.	K_Uo4
EK_05	Student/ka odpowiedzialnie i zgodnie z zawodowym kodeksem etycznym pełni rolę zawodową, podejmuje również działania na rzecz przestrzegania tych zasad; dba o dorobek i tradycje pełnionego zawodu; ma świadomość znaczenia języka polskiego, literatury polskiej i kultury narodowej w kulturze europejskiej i światowej.	K_Ko3

3.3 Treści programowe

A. Wariant 1

Treści merytoryczne
1. Poglądy Cypriana K. Norwida na sztukę w <i>Promethidionie</i> oraz wypowiedziach publicystycznych poety: o sztuce prawdziwej i fałszywej, o związku piękna z miłością i z użytecznością, o sztuce i pracy, o roli prostego ludu, o grzechach Polaków przeciw

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

sztuce i pięknu, o współistnieniu treści i formy.
2. Kraje Orientu w relacjach romantycznych podróżników oraz pod pędzlem malarzy – Franciszka Wężyka <i>Podróże po starożytnym świecie</i> (część 2: <i>Egipt – obrazy</i>), motywy afrykańskie w malarstwie Eugenia Delacroix.
3. Orientalizm w poezji Adama Mickiewicza (<i>Sonety krymskie, Farys</i>) oraz Juliusza Słowackiego (powieści poetyckie <i>Mnich, Arab, Lambro, Ojciec zadżumionych</i>).
4. Kaukaz i step kirgiski w zesłańczych wierszach Tadeusza Łady-Zabłockiego, Władysława Strzelnickiego i Gustawa Zielińskiego.
5. Romantyczny mit Syberii w III części <i>Dziadów</i> Adama Mickiewicza oraz w <i>Anhellim</i> Juliusza Słowackiego.
6. Obrazy syberyjskiego zesłania w wierszach Gustawa Ehrenberga, Stefana Garczyńskiego, Teofila Lenartowicza, Cypriana Norwida i Franciszka Olechnowicza.
7. Syberia na obrazach Aleksandra Sochaczewskiego, Artura Grottgera i Jacka Malczewskiego wobec wybranych relacji pamiętnikarskich.
8. Tatrzańskie krajobrazy w twórczości pozytywistycznych miłośników górskich wędrówek – Adama Asnyka (<i>Morskie Oko, Limba, Noc pod Wysoką</i>) i Stanisława Witkiewicza (<i>Na przelęczu</i>).

B. Wariant 2

Treści merytoryczne
1. W kręgu XIX-wiecznych gatunków autobiograficznych: od listu osobistego przez list - reportaż do eseju (na wybranych przykładach: F. Chopin, J. Słowacki (<i>Listy do matki</i>), Z. Krasiński (<i>Listy do Delfiny, Listy do ojca</i>), H. Sienkiewicz (<i>Listy z podróży do Ameryki</i>), Aleksander Świętochowski, Zenon Przesmycki).
2. Pamiętnikarze XIX-wieczni, np.: Ksawery Prek, <i>Czasy i ludzie</i> , Kazimierz Chłędowski (<i>Pamiętniki, Album fotograficzne</i>), Józef Lubomirski (<i>Historia pewnej ruiny</i>); Jadwiga Zamojska (<i>Wspomnienia</i>); Anna Potocka (<i>Mój pamiętnik</i>).
3. Gromadzenie i strzeżenie dóbr kultury w dobie zaborów. Ossolineum, Muzeum polskie w Raperswilu.
4. Dziewiętnastowieczne celebrytki np.: Maria Walewska, Maria Wirtemberska, George Sand, królowa Wiktorja, Ewelina Hańska.
5. Kult Napoleona w kulturze XIX wieku.
6. Rzeszów i Podkarpacie na mapie dziewiętnastowiecznego życia kulturalnego (instytucje, twórcy, prasa)
7. Przemiany edukacji i szkoły w XIX wieku.
8. W kręgu literatury popularnej: M. Rodziewiczówna – <i>Między ustami a brzegiem pucharu</i> jako romans patriotyczny lub <i>Dewajtis</i> .
9. Maria Bartusówna i jej twórczość w kontekstach epoki.
10. Józef Ignacy Kraszewski – pisarz i „instytucja”. Wybrana powieść współczesna Kraszewskiego, np. <i>Poeta i świat, Lalki, Dwa światy, Latarnia czarnoksiężka</i> .
11. Charlotte Brontë (<i>Dziwne losy Jane Eyre</i>) czyli kwestia kobieca w połowie XIX w.
12. Kariera ponad wszystko (<i>Bel-Ami</i> G. de Maupassant'a).
13. W poszukiwaniu szczęścia, sensu życia, dogmatu (<i>Bez dogmatu</i> H. Sienkiewicza).

C. Wariant 3

Treści merytoryczne (do wyboru kilka zagadnień)	
1.	<p>Europa w XIX wieku: podziały i sojusze polityczne, ustroje polityczne, prawo, gospodarka, demografia.</p> <p>Lektury i opracowania: Croce Benedetto, <i>Historia Europy w XIX wieku</i>, przeł. Joanna Ugniewska, wstępem poprzedził Bronisław Geremek, posłowiem opatrzył Gustaw Herling-Grudziński, Warszawa 1998; Davies Norman, <i>Europa. Rozprawa historyka z historią</i>, przeł. Elżbieta Tabakowska, Kraków 1998; Czeczot Katarzyna, Michał Pospiszyl, <i>Romantyczny antykapitalizm</i>, Warszawa 2018 (wersja online: https://ibl.waw.pl/antykapitalizmdodruk.pdf).</p>
2.	<p>Mapy: XIX-wieczna geografia polityczna Europy i ziem polskich.</p> <p>Lektury i opracowania: <i>Atlas historyczny świata</i>, red. Józef Wolski [dowolne wydanie]; <i>Nowy wielki atlas historyczny</i>, Warszawa 2021; <i>Wielki atlas historii Polski</i>, red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, M. Wieczorek, Warszawa 2018; Dorota Siwicka, <i>Mapy romantyków</i>, Warszawa 2018; Nowa Panorama Literatury Polskiej: <i>Atlas Polskiego romantyzmu</i> (http://nplp.pl/kolekcja/atlas-romantyzmu/). Zielińska Marta, <i>Granice</i>, Warszawa 2018 (wersja online: https://ibl.waw.pl/granicesrodkidruk.pdf).</p>
3.	<p>Galicja – terytorium, gospodarka, ludność, wielokulturowość.</p> <p>Lektury i opracowania: <i>Mit Galicji</i>, pod red. J. Purchli, W. Kosa oraz Ż. Komar, M. Rydiger i W. M. Schwarza, Kraków 2014; Pollack Martin, <i>Po Galicji: o chasydach, Hucutach, Polakach i Rusinach. imaginacyjna podróż po Galicji Wschodniej i Bukowinie, czyli Wyprawa w świat, którego nie ma</i>, przeł. Andrzej Kopacki, Czarne 2007 [lub wyd. wcześniejsze]; czasopisma naukowe „Galicja. Studia i Materiały” (wybrane artykuły).</p>
4.	<p>Cywilizacja XIX wieku: odkrycia naukowe, technika, wynalazki.</p> <p>Lektury i opracowania: Tomasik Wojciech, <i>Romantycy i technika, t. 1</i>, Warszawa 2017 (wersja online: https://ibl.waw.pl/technikat1druk.pdf); Tomasik Wojciech, <i>Romantycy i technika, t. 2</i>, Warszawa 2017 (wersja online: https://ibl.waw.pl/technikat2druk.pdf); Tomasik Wojciech, <i>Inna droga. Romantycy a kolej</i>, Warszawa 2012 (wersja online: https://ibl.waw.pl/srodki-inna-droga.pdf); Bieńczyk Marek, <i>Katastrofy i wypadki w czasach romantyków</i>, Warszawa 2017 (wersja online: https://ibl.waw.pl/bienczykdodruk.pdf); Bersanelli Marco, <i>Wielki spektakl na niebie. Osiem wizji wszechświata od starożytności do naszych czasów</i>, tłum. Agnieszka Liszka-Drązkiewicz, Kraków 2020; <i>Historia astronomii</i>, pod redakcją Michaela Hoskina, przełożył Jarosław Włodarczyk, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007; Kierul Jerzy, <i>Ład Świata. Od kosmosu Arystotelesa do wszechświata Wielkiego Wybuchu</i>, Warszawa 2007.</p>
5.	<p>Spółeczeństwo w XIX-wiecznej Polsce: ziemianie i chłopi, państwo i służba, robotnicy.</p> <p>Lektury i opracowania: Leszczyński Adam, <i>Ludowa historia Polski. Historia wyzysku i oporu. Mitologia panowania</i>, Warszawa 2020; Kuciel-Frydryszak Joanna, <i>Służące do wszystkiego</i>, Warszawa 2018; Urbanik-Kopeć Alicja, <i>Anioł w domu, mrówka w fabryce</i>, Warszawa 2018; Domańska-Kubiak Irena, <i>Zakątek pamięci. Życie polskie w XIX-wiecznych dworach kresowych</i>, Warszawa 2004.</p>
6.	<p>Stereotypy narodowościowe w XIX wieku.</p> <p>Teksty: Doré Gustave, <i>Dzieje świętej Rusi – malownicze, dramatyczne i karykaturalne</i>, przeł. Józef Waczków, Gdańsk 2004.</p> <p>Lektury i opracowania: Mitosek Zofia, <i>Literatura i stereotypy</i>, Wrocław 1974; <i>Katalog wzajemnych uprzedzeń Polaków i Rosjan</i>, pod red. Andrzeja de Lazari, Warszawa 2006.</p>
7.	<p>Żydzi w XIX-wiecznej kulturze polskiej</p> <p>Lektury i opracowania: Wojtyczek Anna, <i>Tradycja i religia Żydów w literaturze polskiej XIX wieku</i>, Wydawnictwo Cyklady, Warszawa 2012; Burdziej Bogdan, <i>Izrael i krzyż. Tematy żydowskie w literaturze polskiej XIX wieku</i>, Toruń 2014; <i>Kwestia żydowska w XIX wieku. Spory o tożsamość Polaków. Praca zbiorowa</i>, pod red. Grażyny Borkowskiej [i in.], Warszawa 2004; Ingłot Mieczysław, <i>Postać Żyda w literaturze polskiej lat 1822-1864</i>, Wrocław 1999.</p>
8.	<p>Ciało, piękno cielesne i brzydota, moda w XIX wieku.</p> <p>Lektury i opracowania: Vigarello Georges, <i>Historia urody. Ciało i sztuka upiększania od renesansu do dziś</i>, przeł. Maciej Falski, Warszawa 2011; Boucher François, <i>Historia mody. Dzieje ubiorów od czasów prehistorycznych do końca XX wieku</i>, tłum. Piotr Wrzosek, Warszawa 2003; Sieradzka Anna, <i>Żony modne. Historia mody kobiecej od</i></p>

starożytności do współczesności, Warszawa 1993; Łoszewski Krzysztof, *Od spódnicy do spodni. Historia mody męskiej*, Olszanica 2014.

9. Zdrowie i choroba w XIX wieku.

Lektury i opracowania:

Marzec Grzegorz, *Medycyna*, Warszawa 2018 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/medycynadruk.pdf>); Vigarello Georges, *Historia zdrowia i choroby. Praktyki sanitarne od średniowiecza do współczesności*, przeł. Małgorzata Szymańska, Warszawa 2011; Czeczot Katarzyna, *Magnetyzm*, Warszawa 2016 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/magnetyzmdruk.pdf>); Czeczot Katarzyna, *Praktyki psychiatrii*, Warszawa 2018 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/psychiatriadruk.pdf>).

10. Podróże i podróżowanie w XIX wieku (po kraju i za granicą)

Teksty:

Goszczyński Seweryn, *Dziennik podróży do Tatrów*, oprac. Stanisław Sierotwiński, BN I, 170, Wrocław 1958; Rautenstrauchowa Łucja, *Miasta, góry i doliny* [dowolne wydanie dostępne na portalu Federacji Bibliotek Cyfrowych]; Rautenstrauchowa Łucja, *W Alpach i za Alpami* [dowolne wydanie dostępne na portalu Federacji Bibliotek Cyfrowych]; Rautenstrauchowa Łucja, *Wspomnienia moje o Francji* [dowolne wydanie dostępne na portalu Federacji Bibliotek Cyfrowych].

Lektury i opracowania:

Kamionka-Straszakowa Janina, „Do ziemi naszej”. *Podróże romantyków*, Kraków 1988; Burkot Stanisław, *Polskie podróżopisarstwo romantyczne*, Warszawa 1988; czasopismo „Góry – Literatura – Kultura” (wybrane artykuły); Tomasiak Wojciech, *Inna droga. Romantycy a kolej*, Warszawa 2012 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/srodki-inna-droga.pdf>).

11. Wolny czas w XIX wieku.

Teksty:

Wybrane pamiętniki: np.: Ksawery Prek, *Czasy i ludzie*; Kazimierz Chłędowski, *Pamiętniki, Album fotograficzne*; Józef Lubomirski, *Historia pewnej ruiny*; Jadwiga Zamojska, *Wspomnienia*; Anna Potocka, *Mój pamiętnik*; Gabriela z Güntherów Puzynina, *W Wilnie i w dworach litewskich*; Stanisław Morawski, *Kilka lat młodości mojej w Wilnie*.

Lektury i opracowania:

Zielińska Marta, *Kłopotliwe rozrywki*, Warszawa 2018 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/zielinskarozrywkidruk.pdf>); Zielińska Marta, *Pogoda w czasach romantyków*, Warszawa 2017 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/pogodasrodekdruk.pdf>); Mytych-Forajter Beata, *Zwierzęta na zakręcie*, Warszawa 2017 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/mytychdruk.pdf>).

12. Muzyka i życie muzyczne XIX wieku:

a) Życie artystyczne dziewiętnastowiecznych polskich miast (lub: dziewiętnastowiecznej Warszawy)

Lektury i opracowania:

Człowiek romantyzmu, pod red. F. Fureta, seria *W kręgu codzienności*, Warszawa 2001.
Wilkońska Paulina, *Moje wspomnienia o życiu towarzyskim na prowincji w Kongresówce*, Poznań 1875 [wydanie dostępne na portalu Federacji Bibliotek Cyfrowych].
Puchalska Iwona, *Improwizacja poetycka w kulturze polskiej XIX wieku na tle europejskim*, Kraków 2013.

b) Gatunki z pogranicza literatury i muzyki - pieśń romantyczna i opera w XIX wieku.

Lektury i opracowania:

Einstein Alfred, *Muzyka w epoce romantyzmu*, przeł. Michalina i Stefan Jarocińscy, Kraków 1983.
Tomaszewski Mieczysław, *Studia nad pieśnią romantyczną: od wyznania do wołania*, Kraków 1997.
Borkowska-Rychlewska Alina, *Szekspir w operze XIX wieku. Romantyczne konteksty, inspiracje i nawiązania*, Poznań 2013.

c) Historia muzyki XIX wieku: instytucje, przedstawiciele, nurty, konwencje.

Lektury i opracowania:

Gwizdalanka Danuta, *Historia muzyki (2)*, Kraków 2006.
Schaeffer Bogusław, *Dzieje muzyki*, Warszawa 1983.
Gmys Marcin, *Harmonie i dysonanse*, Poznań 2002.

13. Literatura XIX wieku i multimedialność: XIX-wieczne wydania *Śpiewów historycznych*

Juliana Ursyna Niemcewicza, *Śpiewnik domowy* Stanisława Moniuszki.

Lektury i opracowania:

Julian Ursyn Niemcewicz, *Śpiewy historyczne z muzyką i rycinami*, Warszawa 1816 [wydanie dostępne na

portalu Federacji Bibliotek Cyfrowych]; <i>Śpiewnik domowy</i> Stanisława Moniuszki [XIX-wieczne wydania dostępne na portalu Federacji Bibliotek Cyfrowych];
14. Historia idei XIX wieku: meandry poświęcenia patriotycznego. Lektury i opracowania: Chwin Stefan, <i>Oddać życie za Polskę. Samobójstwo altruistyczne w kulturze polskiej XIX wieku</i> , Gdańsk 2021.
15. Literatura i sztuka XIX wieku we współczesnej popkulturze. Lektury: Paweł Goźliński, <i>Jul</i> , Wołowiec 2010; Paweł Goźliński, <i>Dziady</i> , Wołowiec 2015. Filmy: <i>Jaśniejsza od gwiazd</i> , reż. Jane Campion (2009), <i>Mary Shelley</i> , reż. Haifaa Al-Mansour (2017); <i>Kopia mistrza</i> , reż. Agnieszka Holland (2006); <i>Chopin. Pragnienie miłości</i> , reż. Jerzy Antczak (2002); <i>Renoir</i> (reż. Gilles Bourdos (2012); <i>Twój Vincent</i> , reż. Dorota Kobiela, Hugh Welchman (2017).

3.4 Metody dydaktyczne

analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), praca metodą projektów (w ramach wariantu 3 zajęć)

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć, sprawozdanie	konwersatorium
EK_02	zbieżne z EK_1	zbieżna z EK_1
EK_03	zbieżne z EK_1	zbieżna z EK_1
EK_04	zbieżne z EK_1	zbieżna z EK_1
EK_05	rozmowa na konsultacjach	konsultacje

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywność oceniana każdorazowo na zajęciach – można uzyskać maksymalnie 3 punkty (dodatkowe punkty otrzymuje się za przygotowanie referatu – są to 1 do 3 punktów za każdy referat w zależności od jego oceny).

Ocena podsumowująca:

Poniżej 12 punktów – ocena niedostateczna, 12 punktów - ocena dostateczna, 15 punktów - ocena dostateczna plus, 20 punktów - ocena dobra, 25 punktów - ocena dobra plus, powyżej 30 punktów - ocena bardzo dobra

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach)	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, lektura własna, przygotowanie referatu lub projektu)	58
SUMA GODZIN	90
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie przewiduje się

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa</p> <p>Wariant 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> – C. Norwid, <i>Promethidion</i>, wstęp i komentarze A. Zaleski, Warszawa 1989 (stąd także Epilog i <i>Przypiski autora</i>) – C. Norwid, <i>Krytycy i artyści</i>, [w:] tenże, <i>Pisma wybrane</i>, t. 4: <i>Proza</i>, Warszawa 1983, s. 183-187 – C. Norwid, <i>O sztuce</i>, [w:] tamże, s. 215-234 – S. Burkot, <i>Polskie podróżopisarstwo romantyczne</i>, Warszawa 1988, s. 40-121 – M. Piwińska, <i>Orientalizm</i>, [w:] <i>Słownik literatury polskiej XIX wieku</i>, red. J. Bachórz, A. Kowalczykówna, Wrocław 1991, s. 655-660 – Franciszek Wężyk, <i>Podróże po starożytnym świecie. Część 2: Egipt – obrazy</i>, Warszawa 1842 (fragmenty) – A. Mickiewicz, <i>Sonety krymskie</i> (wszystkie) – wyd. dowolne – A. Mickiewicz, <i>Farys</i> – wyd. dowolne – J. Słowacki, <i>Mnich</i> – wyd. dowolne – J. Słowacki, <i>Arab</i> – wyd. dowolne – J. Słowacki, <i>Lambro</i> – wyd. dowolne – J. Słowacki, <i>Ojciec zadżumionych</i>, [w:] tenże, <i>Dzieła wszystkie</i> pod red. J. Kleina, tom III, wyd. drugie, Wrocław 1952, s. 129-145 – Tadeusz Łada-Zabłocki, <i>Na wierzchołku Dzwaris-Achmarti, Ozymund</i>, [w:] <i>Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku. Seria III: Literatura krajowa w okresie romantyzmu 1831-1863</i>, t. 3, s. 366-368 – Tadeusz Łada-Zabłocki, <i>Alazańska dolina</i>, [w:] „I ziarno duszy nagie pozostało”. <i>Antologia wierszy polskiego romantyzmu</i>, t. 1, Kraków 2006, s. 567

- Władysław Strzelnicki, *Kaz-Beg, Jeździec na kaspijskim wybrzeżu*, [w:] tamże, s. 574-576
- Gustaw Zieliński, *Na pomieszkanie Adolfa Januszkiewicza, Step* (fragmenty), [w:] A. Kuczyński, *Polacy w Kazachstanie. Zestawienia – dziedzictwo – Nadzieje – Powroty*, Krzeszowice 2014, s. 398-405
- A. Mickiewicz, *Dziady. Część III*, wyd. dowolne. Tu: *Scena więzienna, Widzenie księdza Piotra, Ustęp (Droga do Rosji)*
- J. Słowacki, *Anhelli*, wstęp i komentarze S. Makowski, Warszawa 1987
- G. Ehrenberg, *Podróż na Syberię*, [w:] Z. Trojanowiczowa, *Sybir romantyków*, Kraków 1992, s. 199-200
- S. Garczyński, *Grobowiec na granicach Syberii*, [w:] tamże, s. 223-226
- T. Lenartowicz, *Z północy, Cienie syberyjskie*, [w:] tamże, s. 249-250, 253-257
- C. Norwid, *Syberie*, [w:] tamże, s. 268
- F. Olechnowicz, *W kopalni*, [w:] tamże, s. 270-274
- A. Asnyk, *Morskie Oko* (cały cykl), wyd. dowolne
- Stanisław Witkiewicz, *Na przelęczu* (fragment), [w:] *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku. Seria IV: Literatura polska w okresie realizmu i naturalizmu*, t. IV, s. 85-91
- Jacek Kolbuszewski, *Tatry w literaturze polskiej 1805-1939*, Kraków 1982

Wariant 2:

- T. Bujnicki, *Wstęp do: H. Sienkiewicz, Bez dogmatu*, BN I, nr 301 Wrocław 2002;
- M. Brandys, *Kłopoty z panią Walewską*, wyd. dowolne;
- J. Chłap-Nowakowa, *Dwór polski. Architektura - tradycja - historia*, Kraków 2007.
- N. Davies, *Zaginione królestwa*, Kraków 2010;
- I. Domańska-Kubiak, *Zakątek pamięci. Życie polskie w XIX-wiecznych dworach kresowych*, Warszawa 2004.
- *Galiczyjskie wspomnienia szkolne*, oprac. A. Knot, Kraków 1955.
- W. Gomulicki, *Wspomnienia niebieskiego mundurka*, wyd. dowolne.
- J. Hoff, *Mieszkańcy małych miast Galicji Wschodniej w okresie autonomicznym*, Rzeszów 2005.
- Korespondencja: Z. Krasieńskiego (*Listy do Delfiny, Listy do ojca*), J. Słowackiego (*Listy do matki*), F. Chopina, H. Sienkiewicza, M. Konopnickiej.
- K. Maciąg, *Dusza narodu czy marzenie chorej duszy? O legendzie literackiej Fryderyka Chopina w okresie młodej Polski*, [w:] *Między biografią, literaturą i legendą*, pod red. M. Stanisza i K. Maciąga, Rzeszów 2010, s. 176-198.
- A. Martuszevska, *Jak szumi Dewajtis. Studia o powieściach Marii Rodziewiczówny*, Kraków 1989;
- A. Nieuważny, *My z Napoleonem*. Wrocław 1999.
- *Polski esej literacki. Antologia* (seria Biblioteka Narodowa), oprac. J. Tomkowski, Wrocław 2017.
- B. Prus, „*Obrazy wszystkiego*”. *O literaturze i sztuce. Wybór z Kronik*, wybór i opracowanie Samuel Sandler, przypisami opatrzył Bartłomiej Szleszyński, Warszawa 2006.
- R. Przybylski, *Cień jaskółki. Esej o myślach Chopina*, Kraków 2009.
- Gabriela z Guntherów Puzynina, *W Wilnie i dworach litewskich 1815-1843*, Kraków 1990 (reprint).
- H. Sienkiewicz, *Listy z podróży do Ameryki* (wyd. dowolne).
- *Szkolnictwo opieka i wychowanie w Królestwie Polskim od jego ustanowienia do odzyskania przez Polskę niepodległości 1815-1918*, red. H. Markiewiczowa i I. Czarnecka, Warszawa

2016.

- *Sztuka pisania. O liście polskim w wieku XIX*, pod red. J. Sztachelskiej i E. Dąbrowicz, Białystok 2000;
- J. Szymczak-Hoff, *Życie towarzyskie i kulturalne Rzeszowa w dobie autonomii Galicji*, Rzeszów 1993.
- W. Tatarkiewicz, *O szczęściu*, wyd. dowolne;
- J. Tomkowski, *Dzieje literatury powszechnej*, Warszawa 2008.

Literatura uzupełniająca

Wariant 1:

- M. Gołaszewska, *Zarys estetyki. Problemy, metody, teorie*, Kraków 1973 lub nowsze wydanie;
- M. Chrostek, *Etos dziewiętnastowiecznych zesańców*, Wrocław 2008;
- M. Chrostek, *Sybir w „Anhellim” wobec pamiątek zesańców*, [w:] „Przez gwiazdy i błękit jestem z Wami”. *W 200. rocznicę urodzin Juliusza Słowackiego*, red. M. Chrostek, T. Pudłocki, J. Starnawski, Przemyśl-Rzeszów 2009, s. 37-54;
- I. Kalinowska, *Between East and West: Polish and Russian nineteenth-century travel to the Orient (Rochester Studies in east and central Europe)*, 2004;
- J. Majda, *Tatrzańskim szlakiem literatury*, Kraków 1982.

Wariant 2:

- J. Czachowska, Roman Loth, *Przewodnik polonisty. Bibliografie, słowniki, biblioteki, muzea literackie*, Wrocław 1981;
- W. Danek, *Józef Ignacy Kraszewski*, wyd. dowolne;
- J. Dybiec, *Nie tylko szablą. Nauka i kultura polska w walce o utrzymanie tożsamości narodowej 1795 - 1918*, Kraków 2004;
- A. Jagusztyn, *Dzieje drukarstwa i księgarstwa w Rzeszowie w latach 1840-1939*, Rzeszów 1974.
- *Literatura francuska*, pod red. A. Adama, G. Lermnier'a, E. Morot-Sir, t. II (XIX w XX wiek), Warszawa 1980;
- S. Markowski, *Polski dwór*, Kraków 2006.
- *Obyczaje w Polsce. Od średniowiecza do czasów współczesnych*, pod red. A. Chwalby, Warszawa 2006;
- E. Skorupa, *Polskie symbole kulturowe przed sądem pruskim w latach 1871 - 1914. „O podburzanie do gwałtów...”*, Kraków 2004;
- S. Wasylewski, *Życie polskie w XIX wieku*, Warszawa 2008;

Wariant 3:

Teksty:

- Goszczyński Seweryn, *Dziennik podróży do Tatrów*, oprac. Stanisław Sierotwiński, BN I, 170, Wrocław 1958.
- Rautenstrauchowa Łucja, *Miasta, góry i doliny* [dowolne wydanie dostępne na portalu Federacji Bibliotek Cyfrowych].
- Rautenstrauchowa Łucja, *W Alpach i za Alpami* [dowolne wydanie dostępne na portalu

Federacji Bibliotek Cyfrowych].

- Rautenstrauchowa Łucja, *Wspomnienia moje o Francji* [dowolne wydanie dostępne na portalu Federacji Bibliotek Cyfrowych].
- Pamiętniki XIX-wieczne (np.: Ksawery Prek, *Czasy i ludzie*; Kazimierz Chłędowski, *Pamiętniki, Album fotograficzne*; Józef Lubomirski, *Historia pewnej ruiny*; Jadwiga Zamojska, *Wspomnienia*; Anna Potocka, *Mój pamiętnik*; Gabriela z Güntherów Puzynina, *W Wilnie i w dworach litewskich*; Stanisław Morawski, *Kilka lat młodości mojej w Wilnie*).
- Wilkońska Paulina, *Moje wspomnienia o życiu towarzyskiem na prowincji w Kongresówce*, Poznań 1875 [wydanie dostępne na portalu Federacji Bibliotek Cyfrowych].

Mapy:

- *Atlas historyczny świata*, red. Józef Wolski [dowolne wydanie].
- Nowa Panorama Literatury Polskiej: *Atlas Polskiego romantyzmu* (<http://nplp.pl/kolekcja/atlas-romantyzmu/>).
- *Nowy wielki atlas historyczny*, Warszawa 2021.
- Siwicka Dorota, *Mapy romantyków*, Warszawa 2018.
- *Wielki atlas historii Polski*, red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, M. Wieczorek, Warszawa 2018.

Opracowania:

- Bersanelli Marco, *Wielki spektakl na niebie. Osiem wizji wszechświata od starożytności do naszych czasów*, tłum. Agnieszka Liszka-Drążkiewicz, Kraków 2020.
- Bieńczyk Marek, *Katastrofy i wypadki w czasach romantyków*, Warszawa 2017 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/bienczykdruk.pdf>).
- Boucher François, *Historia mody. Dzieje ubiorów od czasów prehistorycznych do końca XX wieku*, tłum. Piotr Wrzosek, Warszawa 2003.
- Burdziej Bogdan, *Izrael i krzyż. Tematy żydowskie w literaturze polskiej XIX wieku*, Toruń 2014.
- Burkot Stanisław, *Polskie podróżopisarstwo romantyczne*, Warszawa 1988.
- Chwin Stefan, *Oddać życie za Polskę. Samobójstwo altruistyczne w kulturze polskiej XIX wieku*, Gdańsk 2021.
- Croce Benedetto, *Historia Europy w XIX wieku*, przeł. Joanna Ugniewska, wstępem poprzedził Bronisław Geremek, posłowiem opatrzył Gustaw Herling-Grudziński, Warszawa 1998.
- Czeczot Katarzyna, *Magnetyzm*, Warszawa 2016 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/magnetyzmdruk.pdf>).
- Czeczot Katarzyna, *Praktyki psychiatrii*, Warszawa 2018 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/psychiatriadruk.pdf>).
- Czeczot Katarzyna, Michał Pospiszył, *Romantyczny antykapitalizm*, Warszawa 2018 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/antykaptalizmdruk.pdf>).
- *Człowiek romantyzmu*, pod red. F. Fureta, seria *W kręgu codzienności*, Warszawa 2001.
- Davies Norman, *Europa. Rozprawa historyka z historią*, przeł. Elżbieta Tabakowska, Kraków 1998.
- Domańska-Kubiak Irena, *Zakątek pamięci. Życie polskie w XIX-wiecznych dworach kresowych*, Warszawa 2004.
- DoréGustave, *Dzieje świętej Rusi – malownicze, dramatyczne i karykaturalne*, przeł.

Józef Waczków, Gdańsk 2004.

- Einstein Alfred, *Muzyka w epoce romantyzmu*, przeł. Michalina i Stefan Jarociński, Kraków 1983.
- „Galicja. Studia i Materiały” [czasopismo naukowe] – wybrane artykuły.
- „Góry – Literatura – Kultura” [czasopismo naukowe] – wybrane artykuły.
- *Historia astronomii*, pod redakcją Michaela Hoskina, przełożył Jarosław Włodarczyk, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007.
- Ingłot Mieczysław, *Postać Żyda w literaturze polskiej lat 1822-1864*, Wrocław 1999.
- Kamionka-Straszakowa Janina, „Do ziemi naszej”. *Podróże romantyków*, Kraków 1988.
- *Katalog wzajemnych uprzedzeń Polaków i Rosjan*, pod red. Andrzeja de Lazari, Warszawa 2006.
- Kierul Jerzy, *Ład Świata. Od kosmosu Arystotelesa do wszechświata Wielkiego Wybuchu*, Warszawa 2007.
- Kuciel-Frydryszak Joanna, *Służące do wszystkiego*, Warszawa 2018.
- *Kwestia żydowska w XIX wieku. Spory o tożsamość Polaków. Praca zbiorowa*, pod red. Grażyny Borkowskiej [i in.], Warszawa 2004.
- Leszczyński Adam, *Ludowa historia Polski. Historia wyzysku i oporu. Mitologia panowania*, Warszawa 2020.
- Łoszewski Krzysztof, *Od spódnicy do spodni. Historia mody męskiej*, Olszanica 2014.
- Marzec Grzegorz, *Medycyna*, Warszawa 2018 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/medycynadruk.pdf>).
- *Mit Galicji*, pod red. J. Purchli, W. Kosa oraz Ż. Komar, M. Rydiger i W. M. Schwarza, Kraków 2014.
- Mitosek Zofia, *Literatura i stereotypy*, Wrocław 1974.
- Mytych-Forajter Beata, *Zwierzęta na zakręcie*, Warszawa 2017 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/mytychdruk.pdf>).
- Pollack Martin, *Po Galicji: o chasydach, Hucułach, Polakach i Rusinach. imaginacyjna podróż po Galicji Wschodniej i Bukowinie, czyli Wyprawa w świat, którego nie ma*, przeł. Andrzej Kopacki, Czarne 2007 [lub wyd. wcześniejsze].
- Puchalska Iwona, *Improwizacja poetycka w kulturze polskiej XIX wieku na tle europejskim*, Kraków 2013.
- Sieradzka Anna, *Żony modne. Historia mody kobiecej od starożytności do współczesności*, Warszawa 1993.
- Tomasiak Wojciech, *Inna droga. Romantycy a kolej*, Warszawa 2012 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/srodki-inna-droga.pdf>).
- Tomasiak Wojciech, *Romantycy i technika, t. 1*, Warszawa 2017 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/technikat1druk.pdf>).
- Tomasiak Wojciech, *Romantycy i technika, t. 2*, Warszawa 2017 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/technikat2druk.pdf>).
- Urbanik-Kopeć Alicja, *Anioł w domu, mrówka w fabryce*, Warszawa 2018.
- Vigarello Georges, *Historia urody. Ciało i sztuka upiększania od renesansu do dziś*, przeł. Maciej Falski, Warszawa 2011.
- Vigarello Georges, *Historia zdrowia i choroby. Praktyki sanitarne od średniowiecza do współczesności*, przeł. Małgorzata Szymańska, Warszawa 2011.
- Wojtyczek Anna, *Tradycja i religia Żydów w literaturze polskiej XIX wieku*, Wydawnictwo Cyklady, Warszawa 2012.
- Zielińska Marta, *Granice*, Warszawa 2018 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/granicesrodkidruk.pdf>).

- Zielińska Marta, *Kłopotliwe rozrywki*, Warszawa 2018 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/zielinskarozrywkidruk.pdf>).
- Zielińska Marta, *Pogoda w czasach romantyków*, Warszawa 2017 (wersja online: <https://ibl.waw.pl/pogodasrodekdruk.pdf>).

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej